

In memoriam - Maks Sušek (1932-2022)

V začetku januarja smo se na pokopališču v Radljah od Dravi poslovili od Maksa Suška, izjemnega gozdarja, koroškega gospodarstvenika in javnega delavca, poslanica, kulturnika, športnika, predvsem pa velikega človeka. Z motiviranjem, svojim znanjem in delavnostjo je značilno prispeval k razvoju in slovesu koroškega gozdarstva in regije. Bil je utemeljitelj in predsednik Pahernikove ustanove, ki spodbuja razvoj avtohtonega sonaravnega gozdarstva doma in v svetu.

Maks Sušek se je rodil leta 1932 v Zagrebu. Oče in mati sta izhajala iz okolice Radelj. Leta 1941 se je družina preselila v Radlje. Skozi druženje z dedom je razvil ljubezen do narave, zato se je vpisal v Gozdarsko srednjo šolo, ki jo je končal leta 1954. Zaposlil se je na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec v Gozdnem obratu Radlje, ki ga je kasneje kot direktor vodil več kot 30 let. V povojnem času si je prizadeval organizirati gozdarstvo, da bi prispeval k preobrazbi Koroške v razvito regijo. Pri tem je bila ena prvih nalog vzpostaviti cestno omrežje za pretok blaga in ljudi. V času njegovega vodenja obrata v Radljah se je gostota cestnega omrežja povečala za desetkrat. S sodelavci je zasnoval gozdno drevesnico, mehanizirano skladišče lesa, obnovili so radeljski dvorec, uredili angleški park ter na številne druge načine

skrbeli za splošen razvoj podeželja. Marko Kmecl ga je v knjigi *Sto en gozdar v sto letih* upravičeno poimenoval razvojni bojevnik. Pri vsem tem angažiranju je bila vedno v ospredju njegova skrb za zaposlene, poznan je bil po prijaznem in spoštljivem odnosu s sodelavci, spoštoval je različnost in rad je pomagal v stiski.

Odprtost gozdov je omogočila vpeljevanje sodobnejših zvrsti gojenja gozdov, ki jih je razvijal pod vplivom Franja Pahernika in v sodelovanju s profesorjem dr. Dušanom Mlinškom. Danes je slovenska gozdarska šola mednarodno prepoznana prav po sproščeni tehniki gojenja gozdov, ki se je kalila v radeljskih gozdovih. Maksov poseben prispevek je v spoštovanju soodvisnosti najstarejših, odraslih in najmlajših dreves, gozdnih tal in mikroklima pri gojenju gozdov, kar se odraža v odličnem pomlajevanju, kakovosti in splošni odpornosti Pahernikovih gozdov, ki jih je usmerjal več kot 60 let. Izjemna izkušnja je bila preživeti dan z njim v gozdu pri označevanju drevja za posek. Poznal je zgodbo vsakega drevesa in zgodovino vsakega sestoja. Skozi njegovo pripoved smo večkrat podoživljali razvoj Pahernikovih gozdov od prevladujočega prebiralnega gospodarjenja in težav s pomlajevanjem, preko vpeljevanja skupinsko postopnega gospodarjenja do razvoja sproščene

Slika 1: Maks Sušek s študenti gozdarstva ob Pahernikovi smreki (foto: J. Skerlovnik)

tehnike gojenja gozdov. Ko smo pred desetletjem kar težko našli predel s pomanjkljivim pomlajevanjem, je kot razlog za uspeh izpostavil ugoden vpliv naraščajoče lesne zaloge na gozdni ekosistem.

Zavedal se je pomena znanja in je terenske gozdarje povezal z akademskim okoljem, spodbujal raziskovalno delo, uredil gozdno učilnico, vsakoletno sprejemal študente in študijske skupine iz Slovenije in sveta. V zadnje pol stoletja so vse generacije študentov gozdarstva Univerze v Ljubljani spoznavale Maksovo in slovensko šolo gojenja gozdov na Pohorju. Tudi sam se je ob delu izobraževal in na Univerzi v Ljubljani zaključil višješolski študij gozdarstva. Poleg strokovnosti, smo gozdarji in naravoslovci, zelo cenili njegovo povezovalno in motivacijsko vlogo. Uprava Radlje ob Dravi je bila odprta za vse raziskovalce, najsibo iz Univerz ali inštitutov, za gozdarje ali biologe, tudi raziskovalce izven večinske usmeritve.

V zenitu delovanja je sodeloval v ožji skupini za organizacijo svetovnega IUFRO kongresa in bil med pobudniki zveze Pro Silva za sonaravno gozdarstvo, ki danes združuje že blizu 6000 članov v Evropi in svetu. Gozdna uprava Radlje je postala prepoznana v tujini, za svoje delo so prejeli več nagrad in visokih priznanj, med drugim Jesenkovo priznanje, Maks Sušek pa tudi Red dela z zlatim vencem, priznanje Biotehniške fakultete in plaketo *Pro Universitate labacensi*. Desetletje je predsedoval Krajevni skupnosti v Radljah, dolga leta vodil lovsko družino ter bil na sploh izjemno dejaven in priljubljen v domačem kraju. Leta 2010 je postal častni občan Občine Radlje ob Dravi. V mandatnem obdobju 1992-1996 je bil poslanec Državnega zbora Republike Slovenije, kjer je sodeloval v Komisiji za lokalno samoupravo (podpredsednik), Odboru za infrastrukturo in okolje ter Odboru za kmetijstvo in gozdarstvo. Z argumentirano in umirjeno razpravo je prispeval k postopni, nadzorovani in strokovno utemeljeni reorganizaciji gozdarstva.

Želja po snovanju Pahernikove ustanove je v Maksu Sušku zorela dolga leta. Z družino Pahernikovih so ga vezale številne vezi, saj je že kot začetnik sodeloval s Franjem Pahernikom pri urejanju gozdov, kot vodja gozdne uprave je s Pahernikovimi gozdovi vrsto let zgledno gospodaril, po vrnitvi posestva družini, pa je postal

njegov dolgoletni upravitelj. Idejo o ustanovi je razvijal s hčerko Franja Pahernika Vido Ribnikar in ob pomoči sorodnikov družine Pahernik, pravnikov akademikinje Alenke Šelih in Rudija Šeliha. Kot številnim generacijam sodelavcev, je tudi gozdarjem Pahernikove ustanove Maks Sušek nehote postal mentor. K temu je prispevalo njegovo široko znanje in značajske lastnosti, umirjenost, preudarnost, radodarnost in sočutje. V primeru različnih mnenj je hitro našel rešitev, ker se je vživel v stališča drugih. V dvanajstih letih delovanja je Pahernikova ustanova podelila 155 sofinanciranih raziskovalnega dela in publicistike ter 80 štipendij. V primeru mejnih točk za doseganje štipendij, je bil Maks Sušek vedno naklonjen študentom. Vzpostavil je tesno sodelovanje ustanove z Zavodom za gozdove Slovenije, občino Radlje ob Dravi, Koroškim pokrajinskim muzejem in združenjem Pro Silva. Rezultat sodelovanja so Pahernikova soba, stalna razstava o sonaravnem gospodarjenju z gozdovi - Gozdarstvo v sozvočju z naravo v muzeju v Radljah ob Dravi ter zasnova Centra sonaravnega in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi.

Za Maksa Suška se gozdarstvo ni končalo s skladovnico lesa, ampak ga je razvijal kot okvir, ki daleč presega potrebe po golem preživetju in posega na področja kulture in duhovnosti. Pahernikov gozd je opremil s kipi, saj je po njegovem tudi gozd sam po sebi umetnost stvarstva. V zadnjih dveh letih so Radlje ob Dravi po zaslugi Maksa Suška gostile dva velika dogodka, posvetovanje ob 30. letnici osnovanja evropske zveze Pro Silva in obisk visokih predstavnikov Generalnega direktorata za okolje in Generalnega direktorata za kmetijstvo Evropske komisije, in prav vseh visokih gostov se je še posebej dotaknila tradicija dobrega dela z gozdom ter povezava gozda in umetnosti.

Maks Sušek nam bo s svojim delom, vztrajnostjo in prijaznostjo ostal v trajnem spominu. Pogrešamo njegovo umirjenost in modrost ter ostajamo zavezani njegovim usmeritvam. Poleg številnih projektov, ki jih je vodil v domačih Radljah, nam zapušča Pahernikov gozd, svoj brezčasni spomenik, ki navdušuje tako gozdarje kot tudi ljubitelje gozdov.

prof. dr. Jurij DIACI